

# Ngā Mahi a te Rēhia 2023

## Tauaromahi Kaupae 1



*Mum*  
Arihia Kihi  
Te Wharekura o Rākaumangamanga  
Ringa Toi Student Exhibition 2022

Ka tautoko tēnei tauaromahi i te:

**Paerewa Paetae 92062 (1.2)**

Te whakaatu māramatanga ki ngā tikanga toi rēhia

Ko te tauaromahi he taura mahi a te ākonga e whakamārama ana i te matū o te paerewa paetae. He mea āwhina i te kaiako ki te kōwhiri whakataunga aromatawai ki te taumata e tika ana.

	<b>Taumata: Kairangi</b>
1.	<p>Hei tohu i te Kairangi, ka tau te whakaatu māramatanga ki ngā tukanga toi rēhia kia whai pānga ki te mahi.</p> <p>Ko tā ngā mahi, he kōwhiri i tētahi whakataukī hei kaupapa mō tētahi whakaaturanga. Ka waihanga te ākongā i tētahi tukanga toi e tika ana hei whakamāori atu i ngā āhuatanga matua o te whakataukī.</p> <p><a href="#">Ngā Mahi a te Rēhia: 1.1 Ngohe C Te Reo Whakatauki</a></p> <p><i>Tā te ākongā mahi</i></p> <p><a href="#">Tā te ākongā mahi</a></p> <p>Ka whakaatu ngā mahi (1) i te māramatanga o te ākongā ki ngā ara tukanga toi, ā, ki te ara hoki i whai ia (2). Ko te tauira tuarua, koia nei te pūtake/whakaaro nui o te kaupapa matua o tēnei ngohe, arā, ko te hanga i tētahi whakaaturanga (3). Ko tā te ngohe, me noho tahi te kaiako me te ākongā ki te kōrero, ki te whiriwhiri i tētahi kaupapa (4). Koia nei te tauira whakataki toikupu a te ākongā (5). Koia nei te hua, te whakaaturanga (6). Koia nei te kōrero whakataki me te kōrero whakakapi o ngā mahi nei, o te hautaka.</p>



	<b>Taumata: Kaiaka</b>
2.	<p>Hai tohu i te Kaiaka, Ka whānui te māramatanga a ngā ākonga ki ngā tukanga toi rēhia kia whai pānga ki te mahi.</p> <p>E toru ngā āhuetanga tono ka toro atu e te ākonga:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. he mahinga toi, he putanga motuhake (mā te ākonga katoa ngā mahi)</li> <li>2. he whakaaturanga (he kauhau, he ataata, he whakaari)</li> <li>3. he tuinga.</li> </ol> <p>Kua whānui te māramatanga ki ngā tukanga toi rēhia hei whakarite kanikani, kua whai pānga ngā tukanga toi rēhia ki te kanikani.</p> <p>Ko tā te wero o te tauira, he āta whakamahere i ētahi nukuhanga mau rākau. Ko te whakaatu i te ara tukanga te mea nui, kāua ko te tū. Me mōhio hoki te hunga pānui e toru ngā kaupapa me whakatutuki i roto i ēnei mahi arā:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Nga mahi (1)</li> <li>- Ngā hua i puta (1)</li> <li>- Ngā taunakitanga (1) (ko te tikanga o ngā 1 e toru nei, he tohu i ngā mahi rerekē kai roto i te tauira o te ākonga. Ararā, ko ngā mahi i ako, ko ngā hua i puta me ngā taunaki o ngā mahi o te ākonga).</li> </ul> <p>E iwa ngā tukanga i whakatakotohia e te ākonga, hai kōrero i ngā tukanga e whai ana i a ia.</p> <p><a href="#">Ngā Mahi a Te Rēhia: 1.2 Ngohe A Kanikania!</a></p> <p><i>Tā te ākonga mahi</i></p> <p><a href="#">Tā te ākonga mahi: Tauira A</a></p> <p>Ka whakaatu te ākonga i ngā tukanga, ngā wānanga kupu, ngā wānanga oro (2) (3), i ngā tukanga waihanga ā ringa i roto i āna tuinga (4) (5). Ka whakaatu te ākonga i tana tukanga mō te whakawhanake i ngā mahi (6) (7) (8). Ka whakaatu hoki te ākonga i te tukanga o te tūhukihuki ā kapa me te pō whakatūwhera o tōnā whakaaturanga (9) (10).</p> <p>Ko tā ngā mahi, he kōwhiri i tētahi whakataukī hei kaupapa mō tētahi whakaaturanga. Ka waihanga te ākonga i tētahi tukanga toi e tika ana hei whakamāori atu i ngā āhuetanga matua o te whakataukī.</p> <p><a href="#">Tā te ākonga mahi: Tauira E E</a></p> <p>Ka whakaatu te ākonga (1) i te ara tukanga toi i whai ia. Ka whakaatu te ākonga, i takea mai te whakataukī i ana wānanga mō ngā kōrero a Tinirau rāua ko Kae (2). Ka whakaatu anō hoki, i te noho matapaki o te ākonga me te kaiako, ki kōnei ka hua mai te kaupapa matua, ā, ko te whakataki toikupu mō te whakaaturanga (3). Ko te tauira tuawhā, koia ko te tauira ā tuhi o te whakataki toikupu a te ākonga (4). Ko te tauira whakamutunga ko te whakaaturanga whakataki toikupu o te ākonga(5). <a href="#">(Ngohe C - Te Reo Whakatauki)</a></p>



	<b>Taumata: Paetae</b>
3.	<p>Hei tohu i te Paetae, ka whakaatu māramatanga ki ngā tukanga toi rēhia i runga anō i te horopaki ka tohua hei whai māna. Kua whakaatu māramatanga ki ngā tukanga toi rēhia hei whakarite Kanikani.</p> <p><a href="#">Ngā Mahi a te Rēhia: 1.2 Ngohe A Kanikania!</a></p> <p><i>Tā te ākongā mahi</i></p> <p><a href="#">Tā te ākongā mahi</a></p> <p>Ka whakaatu te ākongā i tōna māramatanga ki ngā tukanga ako i tētahi mahinga patu (1). Ka wānanga tahi te ākongā me te kaiako mō ngā momo nekehanga me te karawhiu o te patu (2). Ka kōrero te ākongā ki ētahi piki ki ētahi heke i kite ia i roto i ana mahi (3). Ka kōrero te ākongā mō te ako i ngā āhei o te patu (4) me te pūkana (5). Ka whakamutu te ākongā i tana kōrero mā te whakapuaki i mutu pai ia i tana mahinga patu (6).</p>



Tauira A, 1.2 Te whakaatu māramatanga ki ngā tukanga toi rēhia  
Kairangi

<p><b>Kōrero whakataki</b> ⑥</p> <p>I roto i tēnei tuinga, ka kōrero ahau e pā ana ki te ara tukanga ka whai ahau i roto i tēnei aromatawai. Ko tāku he whakamahi i tētahi hautaka, hei whakapuaki i ngā mahi wānanga i wānangahia e mātou mō te whakatauki i kōwhiri mātou, kia waihanga, kia whakawhanake i ngā kupu hei whakaaturanga. Ki kōnei i taka mai te whakaaro kia waihanga i tētahi whakataki toikupu. Kia huri ake ahau ki te hautaka i tēnei wā.</p>	
Ngā mahi	Ngā hua
<p><b>Wānanga 1</b> ①</p> <p>I mātakitaki mātou i tētahi whakaaturanga mō Te Whare Tapere. Nā Charles Royal i whakakōrero mai i te whakaaturanga.</p>	<p>Ko ngā hua o te mātakitaki ko te noho tapatahi i raro i te whakaaro tahi ki ngā akoranga mō Te Whare Tapere.</p>
<p><b>Wānanga 2</b> ①</p> <p>I wānanga mātou i tētahi pakiwaitara i taka mai i te kōrero matua mō Te Whare Tapere, arā ko te kōrero mō Tinirau rāua ko Kae. I tūhura hoki i tētahi wāhanga o Te Whare Tapere. ②</p>	<p>Ko ngā hua o te wānanga me te tūhura i nga pakiwaitara mō Te Whare Tapere, he ako i ngā momo wāhanga o te Te Whare Tapere, arā ko ngā momo kōrero (Tinirau rāua ko Kae). Ka mutu, he ako i ngā momo akoranga o aua wāhanga rā.</p>
<p><b>Wānanga 3</b> ①</p> <p>I āta wānanga mātou i ngā tino whakaaro o tēnei whakatauki me ana tikanga.</p>	<p>Ko ngā hua o te wānanga i ngā kōrero whakapepeha nei, he ako i ēnei momo mātauranga nei, ā, he torotoro ki ēnei momo akoranga.</p>
<p><b>Wānanga 4</b> ①</p> <p>I tūhura mātou ko taku rōpū i tētahi huarahi kia whakakotahi mai te mahi, ki kōnei i timata mātou ki te waihanga i tētahi whakataki toi kupu. ③</p>	<p>Ko ngā hua o te āta tūhura me te āta kōwhiri i tētahi huarahi, he whāinga e hāngai ana taku mahi, he aronga hoki e tika ana ki te whakakōrero i āku mahi, arā ko taku whakataki toikupu.</p>

Tauria A, 1.2 Te whakaatu māramatanga ki ngā tukanga toi rēhia  
Kairangi

Wānanga 5 ①

Te Reo Whakataukī: “kia kawea tātou e Te Rēhia”

Kawea e! Kawea e!

Waiho ake māna e kawea!

Ko Te Rēhia e, ko Te Rēhia e!

Hara mai! Hara mai! Ki taku whare e!

Ki taku whare Rēhia, ki taku whare mātoro

Ki taku whare ropa, ki taku whare pakimairo

Ki taku whare karioi e! ④

E ai ki a Te Ahu Karamū Royal, ko te whare tapere te ingoa o te wāhi ka whakaritea ngā kōrero pūrākau, ngā kanikani, ngā waiata me ngā hākinakina. I ētahi wā ka pā tēnei ingoa ki tētahi whare motuhake, i ētahi kei waho noa iho, kei te take o tētahi rākau taumatua rānei. Ko te whare mātoro tētahi momo whare tapere whakangahau i te hunga tamariki. Ko te whare tapere i kawea e tētahi tira whakangahau ka kīia he whare karioi. Koia nei tāku whakataki toikupu e hāngai ana ki tēnei mahi.

Wānanga 6 ①

Anei taku kiriata: [kia kawea tātou e Te Rēhia](#) ⑤

Whakakapi ⑥

Anei ōku whakaaro kua whakatakoto ki mua i te aroaro. Ko ngā painga o tēnei, ko te mōhio ki ngā tikanga kia whai ara tukunga hai awhina i a au ki te whakamahere ake i aku torotoro ki roto i ēnei momo mahi o te whakarautaki perēne. Mā reira e whai tika ai ahau i ngā hiahia o ngā aromatawai katoa. Ka whakairi ake ahau i ngā kōrero ki te taraiti o te whare waiho rā ngā aumihi mō tēnei wā, tēnā koutou katoa.

Tauira A, 1.2 Te whakaatu māramatanga ki ngā tukanga toi rēhia  
Kaiaka

I homai tomatau kaiako Rehia he wero hei waihanga i tetahi mahinga hei whakaatu i nga momo tukanga ki roto i te kanikani, maurakau.		
<b>Nga Mahi</b> ①	<b>Ngā hua i puta</b> ①	<b>Ngā taunakitanga</b> ①
② <b>Tuatahi</b> I noho matau te ropu o Mataatua ki roto i te whare o Mauao. Ko Matua Weach te pouako i whakaako i a matau nga kupu o te haka. I ako matau i nga wahanga e toru.	② Na te mohio o nga kupu i mohio au i te whakaaro mataaho o te haka. Mai i tera ka tu ki roto i te maramatanga.	② 
③ <b>Tuarua</b> I noho matau ki roto i nga ropu iti, a, i whakaharatau kia whakaputa i te oro me nga kupu.	③ Na te parakatihi kia whakaputa i te reo, i mohio au i te manawataki i here ai nga aringa me te haka.	③ 

Tauira A, 1.2 Te whakaatu māramatanga ki ngā tukanga toi rēhia  
Kaiaka

<p><b>4 Tuatoru</b> I haere matau ki runga i te whira patiti, I whakawehe matau ki nga ropu e rima hei hoahoa i etahi aringa rakau mo te haka.</p>	<p><b>4</b> Ko nga hua i puta i tenei, e taea e au te ako i tetahi wheako whaiaro hou hei mahi mo apopo.</p>	<p><b>4</b></p> 
<p><b>5 Tuawha</b> I whakakotahi nga ropu kia ako i nga aringa o ia o nga ropu</p>	<p><b>5</b> Na te whakakotahi o nga ropu he wa hei whakawhanaunga i nga tauira, hoki hei whakawitiwhiti whakaaro.</p>	<p><b>5</b></p> 
<p><b>6 Tuarima</b> I te mea ko tenei te wa tuatahi i tito aringa rakau o te ropu katoa, i tini a Matua Weach i nga aringa katoa. Engari I whiriwhiri ia i nga aringa pai.</p>	<p><b>6</b> Na te tini o nga aringa, e taea e au te whakatutuki i nga aringa rakau o te haka.</p>	<p><b>6</b></p> 
<p><b>7 Tuaono</b> I wehe takitahi matau hei whakaharatau i o matau ake koretaketanga.</p>	<p><b>7</b> Ko nga hua i puta i tenei mahi, ka taea e au te whakaharatau i oku ake koretaketanga. Mai i tera ka tu ngakau titikaha te ropu.</p>	<p><b>7</b></p> 

Tauira A, 1.2 Te whakaatu māramatanga ki ngā tukanga toi rēhia  
Kaiaka

<p>8 <b>Tuawhetu</b> I whakakorengia i nga tama ki roto I te haka katoa kia tu mana wahine. He tino manahau ahau ki tenei whakaro kia karanga te mana o te wahine.</p>	<p>8 Na te whakakorengia o nga tama, i tini te hirihanga o te horopaki moku, me nga wahine katoa. i tini hei hirihanga kia kaha, kia maia, kia whakatutu i te mana to te wahine.</p>	<p>8 </p>
<p>9 <b>Tuawaru</b> I haere matau ki Bay Court kia whakaharatau ki runga I te ataamira tuturu. I parakatihi i nga tauhanga, te oro, te reo me nga wahi tu tika, kia reri te katoa mo te po turanga.</p>	<p>9 Ko te painga o tenei mahi ka mohio ki ia o nga wahi tu, te takotoranga o te ataamira, me te wehe o ia tauira kia kore tetahi i karo i tetahi.</p>	<p>9 </p>
<p>10 <b>Tuaiwa</b> Mai ia whakaturanga ako, I whakatika, I whakataurite turanga kia pai atu ia wa, ia wa i tu.</p>	<p>10 Mai ia whakaturanga i ako au i tetahi mea hou hei painga mo te whakaturanga e wheako nei.</p>	<p>10 </p>

Ko enei ke nga whakamarama tukanga, o nga haerenga e haere matau ki roto i tenei mahi.

Tauria A, 1.2 Te whakaatu māramatanga ki ngā ariā toi rēhia  
Paetae

Te rā me ngā mahi	Ngā hua i puta	Ngā taunakitanga
<b>Te tīmatatanga</b>		
<p>① I tuku tōku kaiako rēhia i tētahi wero ki a mātou ki te ako whakaaturanga patu mō te whakaari o Mātaatua . I homai te kaiako kia mātou e rima ngā wiki ki te ako, ki te whakaharatau, ki ngā mahi patu.</p>	<p>① Ko ngā karearoto i rongo ahau ko te hīkaka . I te harikoa ahau ki ēnei mahi patu nā te mea nō te ao haka, ka manawa nui au ki ēnei mahi.</p>	
<b>Waenga</b>		
<p>② <i>Wiki 1</i> I tēnei wiki i hui mātou ki te taha o te kaiako me pehea mātou e mahi ana i te patu. I whakamarama te kaiako ki a mātou he aha ngā nekehanga o te patu.</p> <p>E ai ki te kaiako, i whakamohio ia i a mātou me mātaki kiriata e hangai ana ki te mahi patu kia rata ana tātou ki te tikape o te patu.</p>	<p>② I marama ahau he aha ōku mahi, ā, i kaha aro ahau ki te takahuri o ngā rekereke o te patu.</p>	<p>② </p>

Tauira A, 1.2 Te whakaatu māramatanga ki ngā ariā toi rēhia  
Paetae

<p>③ Wiki 2 I āhua uua tēnei mahi, he mahi hou tēnei ki ahau, Kāore anō ahau kia tino parākatihī i ngā mahi ki te kāinga.</p>	<p>③ Nā te kore parākitihī ki te kāinga i uua māku ki te mau i ngā nukuhanga tika.</p>	<p>③ </p>
---	--	--

Taurira A, 1.2 Te whakaatu māramatanga ki ngā ariā toi rēhia  
Paetae

4

Wiki 3

I tēnei wiki i tau atu mātau ki te whare o Mauao ki te parākitihi i ngā nukuhanga me ngā poua me ngā karo mō te patu hai whakauru atu ki te wāhanga tuarua o te whakaaturanga patu.

I ako mātou i nga ahei patu.

Nukuhanga

I ako ahau i ngā nukuhanga tūtane te ahuahungaroa tūkoropupu.

Karo

I ako ahau i te karo whakarehu kanohi.

Poua

I ako ahau i te pou kaki.

4

I marama mātou he aha te take o ngā nekehanga, a, I awhina ia mātou ki te kaha aro ki nga mahi.

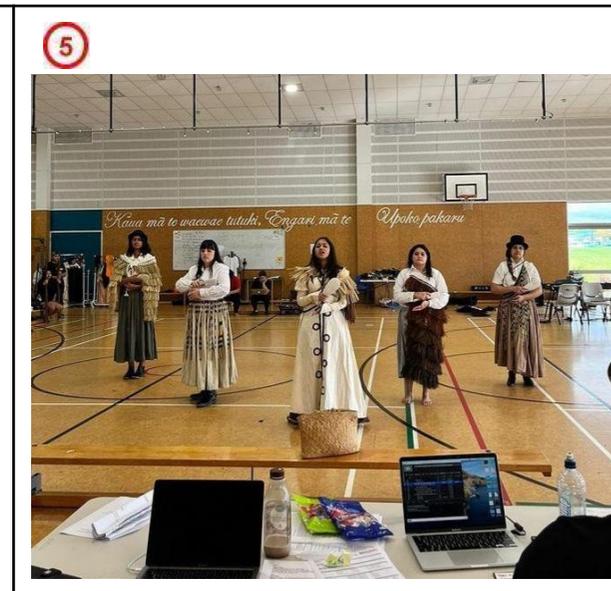
4



Tauira A, 1.2 Te whakaatu māramatanga ki ngā ariā toi rēhia  
Paetae

5 Wiki 4  
I aro tātou ki ngā mahi pukana me ngā  
ahuatanga me ngā nekehanga.

5 I ataahua te ahua o ngā nekehanga,  
te ahua o te tangata me te waioro o  
te rōpu.



6 Te whakamutunga  
I tū mātou ki te atamira i te Ratu 24 o  
Haratua, I ngana mātou ki ngā nekehanga,  
ngā ā-ringa me ngā mahi Pukana.

6 I tūtuki mātou i o mātou whaenga.



Tauira A, 1.2 Te whakaatu māramatanga ki ngā ariā toi rēhia  
Paetae